

ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ НАВИЧОК ЗАСТОСУВАННЯ ВІРТУАЛЬНИХ ЕКСКУРСІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ СУЧАСНОЇ ШКОЛИ

Хміль Н. А.

*доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри інформатики*

*Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради
м. Харків, Україна*

Для забезпечення якісного освітнього процесу серед інноваційних форм навчальної діяльності в сучасних кризових умовах вчительство віддає перевагу таким, які під час онлайн навчання сприяють пізнанню нового матеріалу через створення атмосфери творчої педагогічної діяльності. Серед таких форм на увагу заслуговують віртуальні екскурсії, педагогічний потенціал яких не викликає сумнівів.

Упровадження їх в освітню практику вимагає від закладів педагогічної освіти спеціальної фахової підготовки майбутніх учителів, які б були здатні вміло створювати та проводити власні віртуальні екскурсії, організувати за їх допомогою самостійну дослідницьку діяльність учнів тощо.

Теоретико-методичним підґрунтям системи нашої роботи стали наукові праці у яких розкрито теоретичні та методичні основи підготовки майбутніх учителів до використання ІКТ у професійній діяльності (Н. Балик, О. Войтович, Г. Генсерук, Р. Гуревич, А. Гуржій, Л. Карташова, Т. Коломієцт, Н. Морзе, Л. Морська, Н. Олефіренко, В. Осадчий, В. Прошкін, Н. Сорока, О. Суховірський, О. Торубара та інші); у яких обґрунтовано можливості використання віртуальних екскурсій в освітньому процесі як закладів загальної середньої освіти, так і вищої освіти (О. Белікова, Н. Бессонова, А. Вакала, О. Греул, К. Демчик, Т. Золотаренко, О. Коваленко, Ю. Кулінка, Н. Максименко, Ю. Малієнко, М. Москаленко, А. Олійник, В. Швирка, М. Шпарковська, Т. Філіппович та інші); а також праці у яких висвітлено деякі аспекти навчання майбутніх учителів різних предметних спеціалізацій створювати віртуальні екскурсії, зокрема: початкової школи (К. Романенко, Л. Романенко); біології (Т. Буяло, Т. Васютіна); трудового навчання (технології) (Ю. Кулінка) та інші.

Зауважимо, що, незважаючи на достатню кількість вищезазначених досліджень, проблема підготовки майбутніх учителів до впровадження

віртуальних екскурсій в освітній процес потребує подальшої теоретичної та практичної розробки.

Мета нашої публікації полягає у висвітленні власної методики формування у майбутніх учителів навичок розробки та проведення віртуальних екскурсій у сучасній школі.

Під формуванням відповідних навичок ми розуміємо не лише озброєння студентів відповідними знаннями, відпрацювання практичних умінь, а й процес мотивації та стимулювання навчальної діяльності до подальшого застосування створених ними віртуальних екскурсій в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти [3].

З урахуванням зазначеного в межах навчальної дисципліни «Інформаційно-комунікаційні технології в професійній педагогічній діяльності» («Нові інформаційні технології») були запропоновані дві теми: «Віртуальні екскурсії на уроці. Принципи їх організації та розробки», «Огляд та вибір веб-сервісу для створення віртуальної екскурсії».

Сутність методики, яку ми реалізували в навчанні майбутніх учителів відбиває такі положення:

1. Практичне заняття необхідно проводити у комп'ютерних класах, оснащених відповідним програмним забезпеченням. У процесі навчання необхідно реалізовувати міжпредметні та внутрішньопредметні зв'язки, діяльнісний та контекстний підхід.

2. Під час перебігу практичного заняття необхідно пояснити що таке віртуальна екскурсія як форма та метод навчання. Уточнити відмінності між традиційною та віртуальною екскурсією, розкрити роль віртуальної екскурсії на уроці, указати на переваги віртуального способу проведення перед традиційною. У процесі обговорення варто звернути увагу, на те що під час розробки віртуальної екскурсії учитель має можливість самостійно обирати матеріал, скласти маршрут, змінювати зміст відповідно до поставленої мети екскурсії [1]. Для них характерним є висока доступність для відвідування учнями; ці екскурсії є зручними для «відвідувачів» (учнів) – інформація сприймається у звичній обстановці; є можливість повторного перегляду у зручний час.

3. Разом зі студентами важливо обговорити дидактичні можливості віртуальних екскурсій з метою формування чіткого розуміння про можливі способи їх застосування в процесі навчального заняття або виховного заходу. Зауважити, що їх можна використовувати як окремі уроки з різних навчальних предметів, або як окремі елементи уроку. Під час змішаного та дистанційного навчання. Важливо продемонструвати відповідні приклади.

4. Обов'язково звернути увагу, що для проведення віртуальної екскурсії як для організатора (вчителя), так і для відвідувача (учня)

необхідно мати: 1) комп'ютер із налаштованим аудіо обладнанням (колонки чи навушники, мікрофон, веб-камера); 2) встановлений і налаштований веб-браузер; 3) програмне забезпечення (Інтернет-ресурси, графічні програми, мультимедійні програми тощо); 4) швидкісний Інтернет.

5. Потрібно пояснити студентам вимоги яких необхідно дотримуватися під час розробки, створення та проведення власної віртуальної екскурсії, а саме: 1) вибрати тему, сформулювати мету та визначити завдання віртуальної екскурсії; 2) скласти план (маршруту) екскурсії; 3) добрати веб-ресурси для створення екскурсії 4) добрати матеріал для створення екскурсії (ресурси мережі Інтернет за темою екскурсії, відео, анімація, фотографії, тексти, зображення, звукові файли тощо); 5) написати текст екскурсії; 6) вибрати методiku проведення екскурсії (визначити навчальні завдання, які необхідно виконати учням під час екскурсії, послідовність ознайомлення з тими чи іншим ресурсами, експонатами, розробити форму звіту) [1; 2].

6. На практичному занятті важливо познайомити студентів зі способами створення віртуальних екскурсій, звернути увагу на найбільш популярні Інтернет-ресурси, а саме сервіси: *Click2Map* – для створення простих карт із використанням текстів і зображень; *Google Maps* – для створення карт із використанням текстів, зображень та відео; *ZeeMaps* – для створення інтерактивних карт на основі текстів, зображень, гіперпосилань та відео; *Scribble Maps* – для створення інтерактивних карт на основі текстів, зображень, гіперпосилань та відео; *Tripline* – для створення інтерактивних карт на основі текстів і фотографій; *Tour Builder* – для створення віртуальних 3D-турів на основі текстів, фотографій та відео; *StoryMap* – для створення інтерактивної карти на основі тексту, зображень та відео; *TimeMapper* – для створення інтерактивної карти – тайм лайна; *izi.TRAVEL* – для створення віртуальних аудіоекскурсій та квестів; *H5P* – для створення інтерактивних плакатів із використанням посилань, зображень та відео; *Genial.ly* – для створення інтерактивних плакатів із використанням посилань, зображень, відео, вбудовуваних об'єктів; *RoundMe* – для створення віртуальних екскурсій на основі панорамних знімків. Важливо звертати увагу, що кожен сервіс має певні можливості для його використання.

7. У процесі опанування навчального компоненту, обов'язковим є виконання студентами самостійної роботи. Тому слід пропонувати такі практичні завдання, які б сприяли набуттю стійких практичних навичок із проектування, створення та проведення віртуальних екскурсій за допомогою Інтернет-ресурсів, відмінних від тих які були опрацьовані на практичному занятті.

8. Наприкінці заняття важливо організувати рефлексивну діяльність. Для цього можна запропонувати виконати різні вправи, наприклад, «Плюс-мінус-цікаво», «Незакінчене речення», «Потяг», «Долонька» та інші. Їх виконання сприяє розвитку у студентів здатності та вміння оцінювати виконані дії, аналізувати зміст і процес розумової діяльності.

Отже, спираючись на сформульовані методичні положення щодо формування у майбутніх учителів практичних навичок розробки, створення та проведення віртуальних екскурсій в освітньому процесі ми організували навчально-пізнавальну діяльність здобувачів вищої освіти на практичних заняттях так, що вона сприяла, розвитку дослідницьких і творчих здібностей, комунікативних навичок та рефлексивних умінь, формуванню в них умінь опрацювати інформацію й репрезентувати її.

Література:

1. Кулінка Юлія. Підготовка студентів до проведення віртуальних екскурсій на уроках трудового навчання (технології). *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*. 2015. № 52. С. 44–50.

2. Подліняєва О. О. Особливості використання сучасних медіа в освіті: віртуальна екскурсія. *Фізико-математична освіта*. 2016. № 4 (10). 2016. С. 100–104.

3. Хміль Н. А. Формування у майбутніх учителів навичок використання хмарного сервісу Google календар у професійній діяльності. *Фізико-математична освіта*. 2017. Вип. 4(14). С. 118–123.

ПРО НОВІ ОСВІТНІ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ В ГАЛУЗІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО ПЕРІОДУ В УКРАЇНІ

Хожило І. І.

*доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
м. Дніпро, Україна*

В сучасних умовах збройної агресії проти української держави, яка відбулась на початку 2022 року, перед національною системою освіти постав цілий комплекс як зовнішніх, так і внутрішньо системних